

دانشگاه الزهراء (س)

دانشکده‌ی علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته :

تاریخ فلسفه آموزش و پرورش

عنوان پایان نامه :

تبیین رویکردهای زیبا شناسی قرآن در تدریس مفاهیم دینی

استاد راهنما:

دکتر طیبه ماهروزاده

استاد مشاور:

دکتر پروین صمدی

دانشجو:

شیدا شکوری

بهمن ۱۳۹۶

چکیده:

انسان دارای فطرتی است که خداوند در وجودش قرار داده است. یکی از این جلوه های فطری زیبایی است. او هر جا این زیبایی را می بیند جذب می شود و هیچ نیرویی نمی تواند مانع رسیدن انسان به زیبایی باشد در نتیجه انسان زیبایی را می فهمد و درک می کند هم ردیف فطرت زیباجویی، فطرت کمال جویی قرار گرفته که پیوندی بسیار نزدیک با فطرت خداجویی دارد. عقل به ما می گوید: خدا صاحب تمام صفات کمالیه می باشد. وقتی فطرت زیباگرایی با فطرت خداپرستی پیوند بخورد رنگ توحیدی و الهی خواهد گرفت و در مشاهده ی هر زیبایی ، جلوه وزیبایی حق را نظاره خواهد کرد. انسانها همگی ذاتاً و برحسب سرشت، دل در گرو خداوند و هدایت او دارند. فطرت خداگرایی و خداشناسی مانند همه ذات ها و فطرتها نیازمند هدایت و شکوفا سازی و رشد دادن می باشد و مربیان دینی این وظیفه را برعهده دارند. همانطور که انسان اشرف مخلوقات است و کسی است که ملائکه در برابرش سجده می کنند و خداوند پیامبران و امامان را برای هدایت ایشان فرستاده است و نهایت هدف آفرینش انسان، قرب الهی است (رسیدن به کمال). استخراج زیبایی های قرآن از دل آن کتاب نورانی و رسیدن دانش آموزان به روشنایی و حقیقت و اندیشه درست و تعقل و تفکر در نظم جهان مستلزم یک روش تدریس هدفمند و مطلوب است. انگیزه اصلی این تحقیق هم، کسب موفقیت در شناخت خدا و علاقه مندی و انس با قرآن می باشد. این پژوهش برای گردآوری اطلاعات در مرحله اول دیدگاههای اندیشمندان راجع به زیبایی ها با محوریت قرآنی (ابعاد مادی و علمی و معنوی) را بیان نمود و پس از بررسی ابعاد آن به روشهای تدریس مفاهیم دینی در این حوزه پرداخت. این پژوهش از حیث روش جزء روش های توصیفی-تحلیلی بوده که توجه آن بیشتر در توصیف مقوله ی زیبایی شناسی با توجه به محتوای قرآنی بوده که به صورت کیفی بررسی گشته است. پس از بررسی مقوله های زیباشناسی قرآنی و آموزش مفاهیم دینی و روشهای تدریس یافته های تحقیق نشان دادند که برای دستیابی به علم خداوندی باید به تحلیل و شکافتن مطالب و تشخیص ارتباط آن با زندگی پرداخت و آنچه مهم است دست یابی به تحلیل هاست که در تبیین رویکردهای زیباشناسی، می توان از روشهای

تفکر خلاق و روشن حل مساله و تفکر نقادانه علم را به ایمان تبدیل کرد. که درمقالات مختصر به این رویکردها پرداخته شده است که در پایان، به ارائه راهکارهایی با توجه به یافته‌های تحقیق پرداخته شد.

کلید واژه‌ها: زیبا شناسی، زیبا شناسی قرآنی، دین ، مفاهیم دینی ، تعلیم و تدریس قرآن

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	فصل اول : کلیات پژوهش
۱.....	مقدمه
۱.....	بیان مساله
۲.....	اهمیت و ضرورت تحقیق
۳.....	اهداف تحقیق
۳.....	اهداف کلی تحقیق
۳.....	اهداف جزئی تحقیق
۳.....	سوالات تحقیق
۳.....	سوال اصلی تحقیق
۴.....	سوالات فرعی تحقیق
۴.....	تعریف مفاهیم تحقیق
۴.....	تعاریف نظری
۵.....	تعاریف عملیاتی

فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه پژوهشی

۸.....	الف) مبانی نظری
۸.....	مقدمه
۸.....	نظرات اندیشمندان در مورد زیبایی شناسی
۸.....	- افلاطون
۸.....	- فارابی

- ۹ - ابن سینا .....
- ۹ - سهروردی .....
- ۹ - ملاصدرا .....
- ۱۰ - غزالی .....
- ۱۱ - کانت .....
- ۱۱ - هگل .....
- ۱۱ - چارلز داروین .....
- ۱۲ - زیبایی شناسی از دیدگاه قرآن .....
- ۱۲ - اهمیت و ضرورت زیباشناسی در قرآن .....
- ۱۳ - ارزش انس با قرآن از دیدگاه قرآن و روایات .....
- ۱۴ - تغییر کردار و رفتار .....
- ۱۴ - انس با قرآن با فضیلت ترین نعمت هاست .....
- ۱۴ - آسایش در آخرت .....
- ۱۴ - شفاعت در آخرت .....
- ۱۴ - برتری در آخرت .....
- ۱۵ - انس با قرآن باعث بی نیازی انسان .....
- ۱۵ - خداشناسی (خاستگاه زیبایی در هنر) .....
- ۱۷ - قرآن گنجینه های علم و دانش .....
- ۱۸ - قرآن و علم فیزیک (جاذبه) .....
- ۱۹ - قرآن و علم شیمی .....
- ۱۹ - قرآن و علم زمین شناسی .....
- ۱۹ - کروییت زمین .....
- ۲۰ - پیدایش حیوانات .....
- ۲۰ - قرآن و علم هواشناسی .....
- ۲۱ - قرآن و علم زیست شناسی .....
- ۲۳ - قرآن و علم گیاه شناسی .....
- ۲۴ - ابعاد زیبایی های قرآن .....
- ۲۴ - زیبایی های محسوس (مادی) .....

- ۲۵ ..... زیبایی های نامحسوس (معنوی) ..... -
- ۲۵ ..... زیبایی معقول ارزشی ..... -
- ۲۶ ..... زیبایی و جمال مطلق ..... -
- ۲۶ ..... پدیده های زیباشناختی قرآن ..... -
- ۲۶ ..... زیبایی انسان ..... -
- ۲۸ ..... زیبایی طبیعت ..... -
- ۲۹ ..... زیبایی معنوی و اخلاقی ..... -
- ۲۹ ..... زیبایی زبان قرآنی ..... -
- ۳۱ ..... تربیت انسان دینی و اهداف آن ..... -
- ۳۲ ..... اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران ..... -
- ۳۲ ..... اهداف اعتقادی ..... -
- ۳۲ ..... اهداف اخلاقی ..... -
- ۳۳ ..... اهداف علمی آموزشی ..... -
- ۳۴ ..... اهداف فرهنگی هنری ..... -
- ۳۴ ..... گزاره های ارزشی نظام تعلیم و تربیت با توجه به سند تحول آموزش و پرورش ..... -
- ۳۵ ..... تدریس مفاهیم دینی ..... -
- ۳۶ ..... اهمیت و آثار قرآنت قرآن ..... -
- ۳۶ ..... بازدارنده از بدی هاست ..... -
- ۳۶ ..... جلا دهنده قلب هاست ..... -
- ۳۷ ..... کفاره گناهان ..... -
- ۳۷ ..... موجب برکت خانه می شود ..... -
- ۳۷ ..... باز کننده ی درهای آسمان ..... -
- ۳۷ ..... نورانی کننده ی انسان ..... -
- ۳۷ ..... بارور کننده ایمان ..... -
- ۳۸ ..... وسیله اجابت دعا ..... -
- ۳۸ ..... اهداف کلی در تدریس مفاهیم دینی ..... -
- ۳۹ ..... روش های تدریس باتوجه به دیدگاه برنامه درسی ..... -

- دیدگاه های مختلف برنامه های درسی ۳۹
- دیدگاه رفتاری ۴۰
- دیدگاه موضوعی / دیسیپلینی ۴۰
- دیدگاه اجتماعی ۴۰
- دیدگاه فرآیند شناختی ۴۰
- دیدگاه رشد گرا ۴۱
- دیدگاه انسان گرایانه ۴۱
- دیدگاه ماوراء فردی ۴۱
- ابزارهای اصلی تدریس ۴۲
- روش های تدریس ۴۳
- حل مسئله ۴۳
- تفکر نقادانه ۴۳
- تفکر خلاق ۴۳
- (ب) پیشینه پژوهش ۴۵
- چیکده تحقیقات انجام شده ۴۵
- تحقیقات انجام شده توسط پژوهشگر ۴۷
- جمع بندی پیشینه تحقیق ۴۹

فصل سوم : روش پژوهش

- روش تحقیق ۵۱
- ابزار و روش جمع آوری داده ها ۵۱
- روش تحلیل داده ها ۵۲

فصل چهارم : یافته های تحقیق

- یافته های تحقیق ۵۴
- سوال اصلی تحقیق ۵۴
- سوالات فرعی تحقیق ۵۴

۵۴	تأثیر زیبایی های قرآن بر سلامت روان
۵۵	تأثیر آوای قرآن بر کاهش اضطراب دانش آموزان
۵۵	وجود قرآن و احساس امنیت
۵۵	نقش معلم
۵۵	- روحیه ی معلم در تدریس مفاهیم دینی
۵۵	- خلاقیت و هنر معلم در زنگ قرآن
۵۶	- آشنایی معلم با روش های تدریس
۵۷	- دین (اعتقادات، احکام و اخلاق)

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

۶۱	پرسش های پژوهش
۶۲	پیشنهادها
۶۳	الف) پیشنهادهای اجرائی
۶۳	ب) پیشنهادهای پژوهشی
۶۵	منابع

فصل اول:

کلیات پژوهش

در مکتب اسلام، برای تربیت انسان در تمام مراحل زندگی دستوره‌های ویژه‌ای داده شده است تا انسان از کودکی در کانون خانواده و در آغوش والدین، معلم و محیط - تعلیم و تربیت مناسب را دریافت کند. و آرام آرام برای رسیدن به عالیترین مراحل آماده شود و پرورش یابد- لذا یکی از راه‌های نیل به مسائل تربیتی و اخلاقی و هنری، تعالیم دینی است که در کتاب آسمانی ما قرآن تجلی یافته است. تعلیم و تربیت براساس رویکرد زیباشناسی موجود در قرآن و استخراج این زیباییها از دل این کتاب مقدس باعث شناخت انسان از خویشتن و رابطه خود با جهان و خالق می‌شود. در این صورت انسان در می‌یابد که از کجا آمد و در کجاست و به سوی کدامین مقصد در حرکت است؟ و چه برنامه و راهی را باید دنبال کند. در پرتو تعلیم و تربیت چه بسا هنرمندانه‌ی معلم و بینش و وسعت علم او، این مهم حاصل می‌شود نقش تعلیم و تربیت نه تنها در عینیت بخشیدن به زندگی مادی و معنوی فرد متوقف و محدود نمی‌شود، بلکه تمام شئون اجتماعی او را دربر می‌گیرد و عامل رشد و تحول اساسی جامعه می‌گردد. دانش تداوم فرهنگ دینی مستلزم کیفیت و نگاه ویژه‌ای به آموزش دینی است. نشان دادن زیباییهای دین اسلام با محوریت (زیبایی محتوای قرآنی) می‌تواند در استحکام و حفظ دین موثر واقع شود. تعلیم و تربیت با محوریت آموزه‌های دینی از نظر اسلام مربوط به علمی است که فرد و جامعه را به سعادت جهانی و رستگاری انسانها را به ارمغان بیاورد. همان طور که در قرآن تعلیم همراه تزکیه آمده است (بقره ۱۲۹ و ۱۵۱) حضرت علی (ع) می‌فرماید: دانشی که تو را به رستگاری نرساند گمراهی است. (آمدی- غررالحکم - ترجمه محمد علی انصاری ۱۳۶۶) در انتقال احکام و مفاهیم دینی هرچقدر بتوانیم زیباییهای معنوی را بدون پیچیدگی و تنیدگی نشان دهیم: به همان نسبت هم می‌توانیم ابعاد وجودی انسان را پرورش داده و فطرت خداجوی بشر را بیدار کنیم.

بیان مسأله

در آموزش مفاهیم دینی باید بتوان معارف دینی را به دانش آموز انتقال داد. به دلیل آن که بهترین و کاملترین برنامه‌های تربیتی از سوی خداوند بوده و در اختیار ما قرار گرفته است وظیفه‌ی معلم رساندن این رسالت مهم

به دانش آموزان است. اما متأسفانه عدم توفیق در زمینه‌ی آموزش دینی و مفاهیم مربوطه به آن حوزه در مدارس به وضوح قابل مشاهده است و بسیاری اذعان دارند که وضعیت آموزش قرآن مطلوب نیست لذا با توجه و اینکه الگو پذیری دانش آموز از معلم خیلی بیشتر است در نتیجه این معلم است که بتواند با بررسی و انتخاب موثرترین روش تدریس، علم را به ایمان تبدیل کند و هنرمندانه و صبورانه بتواند احکام و مفاهیم دینی را با توجه به شرایط موجود به مخاطب برساند و زیباییهای موجود در قرآن کریم را بر ایجاد زمینه‌ی لازم برای خودشناسی و خداشناسی و تقویت روحیه حقیقت جویی فراهم نماید.

«از سویی دیگر شورای عالی آموزش و پرورش انتظار دارد که دانش آموزان هر دوره تحصیلی در پایان آن مقطع به اهداف مصوب برسند، اما رفتار دانش آموزان نشان دهنده آن است که بخش عمده‌ی اهداف تحقق پیدا نکرده است.» (دانشوری نسب، ۱۳۸۶: ص ۲).

محقق با توجه به بررسی و مطالعات انجام گرفته در این زمینه به دنبال پاسخگویی به این سوال اساسی است که چرا روشهایی که برای تدریس آموزش مفاهیم دینی هرچند به عبارتی با هدف تاثیر گذاری انجام گرفته، اما بازده و تاثیر آن را بسیار کم رنگ در حوزه‌ی رفتار دینی و عمل دینی دانش آموزان مشاهده می‌کنیم؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

۱- تعلیم و تربیت دینی همانطور که گفته شد تمام ابعاد در زندگی فرد را در برمی‌گیرد و این که تدریس این تعلیم به چه روش و شیوه‌ای انجام گیرد، بسیار در رفتار دینی تاثیر گذار است.

۲- دانش آموز باید بتواند ایمان را با دل و جان پذیرا باشد و این میسر نمی‌شود مگر، با کلام خدا. در نتیجه باید با راهکارهای مناسب و شیوه‌های مطلوب و با توجه به آیات و زیبایی که در قرآن وجود دارد دانش آموز را به تفکر وادار کرد که به تعقل و تفکر و بررسی و تعمق نظام هستی و زیباییهای جهان بپردازد.

۳- همان طور که دانش آموز طالب علم است و باید علوم مختلف را در مدرسه فراگیرد، در قرآن نیز به علم و مسائل علمی پرداخته شده است. دین اسلام تنها دینی است که مبانی آن بر پایه‌ی علم بنا نهاده شده و تمام آیات و تعلیم آن همسو و هماهنگ با دقیق ترین مباحث علمی است. در نتیجه با تحلیل و بررسی جزئیات و مفهومی

قرآن کریم و نشان دادن زیباییهای درونی و بیرونی قرآن و تاثیر آن بر باطن و ظاهر علم آموز می توان مسیر هدایت و بصیرت او را روشن تر کرد.

۴- براساس این تحقیقات و مطالعات سعی بر این بوده است که با ارائه چندین پیشنهاد سازنده و ازهمه مهمتر کاربردی و قابل اجرا بودن روشهای تدریس بتوان راهی را برای نیل به قرب الهی که هدف نهایی در نظام تعلیم و تربیت می باشد، بگشاییم .

اهداف تحقیق

□ هدف کلی تحقیق

-تبیین چگونگی مفهوم زیباشناسی قرآن

-تبیین شیوه های مناسب تدریس مفاهیم دینی مبتنی بر زیباشناسی قرآن

□ اهداف جزئی تحقیق

۱) ایجاد زمینه ی لازم در تقویت ایمان و اعتقاد به مبانی اسلام براساس زیباییهای آفرینش با توجه به محتوی قرآنی

۲) تبیین روشهای تاثیر گذار در تدریس مفاهیم دینی به گونه ای که تاثیر رفتار دینی در ظاهر و باطن دانش آموز تجلی پیدا کند.

سوالات تحقیق

□ سوال اصلی تحقیق

آیا در تدوین روش تدریس مفاهیم دینی (به طور عمیق به زیباییهای قرآن [ابعاد معنوی و علمی و...] پرداخته شده است.

□ سوالات فرعی تحقیق

۱- روش های مناسب تدریس مفاهیم دینی مبتنی بر زیبا شناسی قرآن چه می باشد ؟

۲- تبیین مفهوم زیبایی شناسی قرآن چیست ؟

۳- آیا تشویق و وظیفه مند ساختن والدین در تربیت دینی و همراه شدن آنان با معلم تا چه حدی در رشد معنوی آنان تاثیر گذار است؟

۴- تا چه اندازه تلفیق (علم و زیبایی) در قرآن برای تدریس مفاهیم دینی بکار گرفته شده است و روش مطلوب تر تدریس چیست؟

تعریف مفاهیم تحقیق

تعاریف نظری

قرآن : کتاب مقدس دین اسلام است و در باور مسلمانان سخنان خداست که به صورت وحی از سوی او توسط جبرئیل بر پیامبر اسلام حضرت محمد(ص) نازل گردیده است. مسلمانان قرآن را بزرگترین معجزه‌ی حضرت محمد(ص) و روشن ترین دلیل بر پیامبری او می دانند- قرآن اصلی ترین منبع وحی در اسلام به شمار رفته و به زبان عربی است. به ۳۰ جزء تقسیم شده و ۱۱۴ سوره دارد. در آغاز، آیه هایی که به حضرت محمد (ص) وحی میشد ، همه کوتاه بودند، همه کلماتی بود مهیج و کوتاه و پرشور و موزون که از تخیل پر حال و توان شاعرانه ی نیرومندی برخوردار بود. وعده و وعید به اشکال طبیعی در آن فراوان است. این ترکیبات، روز رستاخیز و عقوبت سخت خدایی را به یاد شنوندگان می آورد. داستان های مربوط به رسالت پیامبران پیشین کثرت و گسترش میابد و گاه تکرار میشود. در مدینه ، حضرت محمد (ص) سوره هایی را از جانب خداوند دریافت میکنند(عبدالجلیل، ۱۳۶۳، ص ۸۶ و ۸۷). نخست زبان قرآن کریم بود که جهان اسلام را خیره ساخت و سپس با اندکی تغییر، طی دوران بعد، به عنوان زبان فرهنگ به کار گرفته شد. از دشواریهای بررسی زیبا شناختی قرآن ، تلقی ما از مفهوم حقیقت در ادبیات است. (زرین کوب، ۱۳۵۳، ص ۲۹)

دین : مقدمه هر مکتبی برای سعادت و تکامل انسان برنامه‌ای عقیدتی و اخلاقی و عملی ارائه می‌دهد که به مجموعه‌ی آن دین گفته می‌شود. در قرآن به معنای راه بکار رفته و (صراط) راه اصلی است و تنها یکی است و آن قانون عمومی الهی است که برای تمام امتها یکسان مطرح گشته است و از این رو، دین در معنای وسیعتر خود نسخ نمی‌پذیرد. (باقری ۱۳۸۵).

زیبایی شناسی : زیبایی شناسی و هنر از قلمرو خیال نشأت می‌گیرد. آنچه در عالم انسانی از حیث جمال و زیبایی، اعم از اوصاف و افعال انسانی، واقع می‌شود، همه‌ی آنها صورتی و جلوه‌ای از خداوند است (امامی جمعه ، ۱۳۸۵، ص ۲۶)

تدریس : یعنی آموختن و تعلیم قسمتی از یک کتاب (لغت نامه دهخدا)

منظور از تدریس شامل راهنمایی های علم آموز برای انجام تفکری که اطلاعات لازم برای رفع یک نیاز را کشف کند و تا حدودی به عمل تبدیل کند. (واسطی ۱۴۲۳ ه ق)

تربیت دینی : منظور و هدف تربیت دینی تعلیم و تربیت اسلامی و رسیدن به قرب الهی می‌باشد که شامل تقویت ایمان و بسط بینش الهی بر اساس قرآن کریم و سنت پیامبر (ص) (شناخت توحید) نقش آن در زندگی افراد و سعادت انسانی و همچنین شناخت خدا و روحیه‌ی حقیقت جویی و کشف زیباییهای درونی و بیرونی با استناد به کتاب قرآن (مصوبات شورای عالی آوپ ۱۳۸۵)

تعاریف عملیاتی

قرآن : رسیدن به آن دنیای زیبا و بهشت خوبها به راهنما و نقشه نیاز دارد و خداوند آن نقشه را در اختیار ما قرار داده است. به راستی اگر آن نقشه نبود، هرگز به سعادت نمی‌رسیدیم و آن کلید زیبا که ما را به بهشت رضوان الهی می‌رساند قرآن است. باید یاد گرفت که چگونه می‌توان با قرآن صحبت کرد تا به رستگاری رسید.

□ **تربیت دینی:** تربیت دینی مطرح در این پژوهش عبارت است از رسیدن به کمال انسانی که لازمه‌ی آن شناخت و معرفت درمسائل اعتقادی و اخلاقی همراه با تقویت روحیه حقیقت جویی و انگیزه درجهت شناخت جهان و خدا و انسان که منجر به عمل و رفتار دینی می‌گردد. که شامل « بعد روانی » و « بعد مهارتی » می‌باشد.

بعد روانی :

□ **بعد روانی** در این مطالعه به معنای بینش عمیق تری است که فرد نسبت به دین در خود احساس کند به طوری که بتواند تفاوت دید قبلی و دید فعلی خود را نسبت به دین بیان کند و اهمیت و نقش دین را (با توجه به زیباییهای قرآن) و اثری که در وجود فرد داشته در زندگی بکار بندد (واسطی ۱۴۲۳ ه ق)

بعد مهارتی :

□ در پژوهش حاضر بعد مهارتی شامل توانایی اینکه فرد بتواند با توجه به روحیه‌ی تحقیق و تعقل و نقد و ابتکار بدست آمده، از کتابها به خصوص قرآن کریم و منابع موجود با محوریت دینی استفاده موثر داشته باشد. (همان)

تدریس مفاهیم دینی : در نگرش اسلام بیشتر بر جنبه های فهم و درک مسائل دینی توجه شده است و تاکید بر آن علم و علم آموزی از روش فهم تحلیلی و فهم استدلالی می‌باشد آیات زیادی در قرآن وجود دارد که از انسان دعوت به تفکر و بررسی نظامی هستی و کشف زیباییها کرده است.

فصل دوم :

مبانی نظری و پیشینه پژوهشی

در این فصل، زیبایی‌شناسی و زیبایی از دیدگاه برخی اندیشمندان و مکاتب به طور مختصر بررسی شده است. پژوهشگران بر این اعتقاد است که نظرات و آرای اندیشمندان مسلمان در حوزه‌ی زیبایی و نظرات اندیشمندان زیبایی‌شناسی همواره برگرفته از قرآن و متون دینی می‌باشد.

آغاز توجه به این مسئله را به طور رسمی میتوان به افلاطون نسبت داد که میگوید: «روح انسان در عالم مجردات پیش از ورود به دنیا، حقیقت زیبایی و حسن مطلق خیر را بی پرده و حجاب دیده است، پس در این دنیا چون حسن ظاهری و مجازی را میبیند از آن زیبایی مطلق که پیش از این درک میکند، غم هجران به او دست میدهد و هوای عشق او را بر می دارد، فریفته‌ی جمال میشود و مانند مرغی که در قفس میخواهد به سوی او پرواز کند، عواطف و عوالم محبت همه همان شوق لقای حق است. اما شوق جسمانی مانند حسن صوری مجازی است و عشق حقیقی سودائی است که به سر حکیم میزند، و همچنان که عشق مجازی سبب خروج جسم از عقیمی و تولد فرزند و مایه بقای نوع است، عشق حقیقی هم روح و عقل را از عقیمی رهایی داده مایه ادراک اشراقی و دریافتن زندگی جاودانی یعنی نیل به معرفت جمال حقیقت و خیر مطلق و زندگی روحانی است و انسان به کمال دانش وقتی میرسد که به حق و اصل و به مشاهده جمال او نایل شود و اتحاد عالم و معلوم و عاقل و معقول حاصل گردد» (فروغی، سیر حکمت در اروپا، ج ۱ ص ۲۰)

افلاطون بنا به محتویات اثری که از وی به جا مانده و بنا به نقل همه‌ی صاحب نظران تاریخ فلسفه: زیبایی‌های محسوس در عالم طبیعت را سایه و رمزی از زیبایی مطلق میدانند که نمیتوانند اشباع کننده‌ی مطلق حس زیبا جویی و زیبا یابی انسان‌ها بوده باشند.

-فارابی

زیبایی از دیدگاه فارابی یک مفهوم پیشا فلسفی است نه مفهوم فلسفی. اگر ما تکلیف خود را با زیبایی مشخص نکنیم، نمیتوانیم وارد ساحت فلسفه شویم این عین بیان فارابی است. پیشنهاد فارابی این است که هیچگاه از